

ΠΩΣ ΘΑ ΕΝΙΣΧΥΘΕΙ Η ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ ΣΤΟΥΣ ΑΣΤΙΚΟΥΣ ΚΗΠΟΥΣ;

Πρόκληση

Οι αστικοί κήποι προσφέρουν εξαιρετικές ευκαιρίες για επαφή του ανθρώπου με τη φύση και την ενίσχυση της βιοποικιλότητας στις πόλεις. Η βιοποικιλότητα - δηλαδή η ποικιλία των ζωικών και φυτικών ειδών, οικοτόπων και γενετικών πόρων - παρέχει σημαντικά οφέλη στον άνθρωπο και είναι απαραίτητη για την ισορροπία μεταξύ ανθρωπογενούς και φυσικού περιβάλλοντος και τη διατήρηση ζωικών και φυτικών ειδών. Οι αναφερόμενες συχνά ως οικοσυστημικές υπηρεσίες εξαρτώνται άμεσα από τη βιοποικιλότητα, και η αποτελεσματική προστασία της απαιτεί τη συνεισφορά πολλών φορέων και ομάδων δρώντων. Οι αστικοί κήποι ως μέρος του δικτύου αστικού πράσινου, συμβάλλουν στη διατήρηση και στον εμπλουτισμό της βιοποικιλότητας μέσα σε αστικό περιβάλλον. Τα κύρια ερωτήματα και οι προκλήσεις τόσο για τους καλλιεργητές όσο και για τους φορείς λήψης αποφάσεων και σχεδιασμού είναι:

- Πώς μπορούν οι καλλιεργητές να φροντίσουν για τη διατήρηση της άγριας ζωής και τη διαφύλαξη των βασικών αρχών της βιοποικιλότητας μέσα στους κήπους τους;
- Ποιοι είναι οι καταλληλότεροι τρόποι διαχείρισης του αστικού κήπου προκειμένου να εμπλουτιστεί η υπάρχουσα βιοποικιλότητα;
- Πώς μπορούν οι φορείς σχεδιασμού και λήψης αποφάσεων να υποστηρίξουν φιλικές προς το περιβάλλον λύσεις;

Σε αυτό το πλαίσιο, οι καλλιεργητές της πόλης μπορούν δυνητικά να αποτελέσουν τους καλύτερους διαχειριστές της φύσης σε αστικές περιοχές και τα αστικά αγροκήπια θα μπορούσαν να διαδραματίσουν έναν ιδιαίτερο ρόλο στη διατήρηση και ενίσχυση της αστικής βιοποικιλότητας.

Εικόνα 2 - Η παραγωγή compost βοηθά στη βελτίωση της ποιότητας του εδάφους στα αστικά αγροκήπια και στον εμπλουτισμό της βιοποικιλότητας. Φωτ.: Francesca Bretzel

Εικόνα 3 -Τα αυτοφυή φυτά που φυτρώνουν αυθόρμητα στους κήπους προσθέτουν χρώμα και γεύση στις σαλάτες. Φωτ.: Francesca Bretzel

Μήνυμα προς τους καλλιεργητές

- Η υψηλή βιοποικιλότητα αυξάνει τη προσαρμοστικότητα και διασφαλίζει την ανθεκτικότητα των αστικών κήπων και της φύσης στις περιβαλλοντικές αλλαγές και στις καταστροφές.
- Η βιοποικιλότητα βοηθά στην παραγωγή βιολογικών προϊόντων.
- Οι μέλισσες και οι άγριοι επικονιαστές πρέπει να διαφυλαχθούν επειδή στηρίζοντας τα τροφικά δίκτυα και προσελκύοντας ποικίλα είδη αυξάνουν τη γεωργική παραγωγή.
- Οι τοπικές και παραδοσιακές ποικιλίες συμβάλλουν στη διατήρηση της γεωργικής γενετικής ποικιλομορφίας, έχουν καλύτερες δυνατότητες επιβίωσης και εξαιρετική γεύση, υποστηρίζοντας ταυτόχρονα την παραδοσιακή γεωργία.
- Η χρήση άγριων ενδημικών φυτικών ειδών βελτιώνει την ποιότητα του εδάφους, ως προς τη γονιμότητα και τη δομή.
- Τα κατακτητικά είδη όπως τα ζιζάνια θα πρέπει να ελέγχονται με βιολογικές πρακτικές.
- Μια λίμνη, ένα ρυάκι, ξερά κλαδιά και ξεροί κορμοί δέντρων προσελκύουν πουλιά και άλλα ζώα.
- Προτιμάται η ανακύκλωση και η επαναχρησιμοποίηση φυσικών υλικών (νερό, έδαφος, λίπασμα, ξύλο).
- Δημιουργήστε μικρο-οικοτόπους για την ενδημική πανίδα και χλωρίδα.
- Φτιάξτε τεχνητές φωλιές από κουτιά για πουλιά, νυχτερίδες, μέλισσες και

Συμβουλευτικό σημείωμα

- άλλα είδη άγριας ζωής.
- Αυξήστε την ποικιλότητα χρησιμοποιώντας βρώσιμα, διακοσμητικά και άγρια είδη φυτών.
- Φυτέψτε τοπικές και παραδοσιακές ποικιλίες: θα σας ανταμείψουν ενώ αναπαράγονται εύκολα.
- Δημιουργήστε τους δικούς σας βιολογικούς σπόρους και ανταλλάξτε τους με άλλους.
- Βρείτε ειδικούς συμβούλους κηπουρικής, ομάδες βιοκαλλιεργητών ή κάποια άλλη οργάνωση που μπορεί να σας βοηθήσει στην οργανική καλλιέργεια.
- Χρησιμοποιήστε τεχνικές οργανικής γεωργίας και κηπευτικής, βιοδυναμική καλλιέργεια ή περμακουλτούρα, προσθέτοντας μόνο την απαραίτητη οργανική ύλη στο έδαφος.
- Μάθετε να αναγνωρίζετε τα φυτά και τα ζώα στο αγροκήπιό σας και μιλήστε σε άλλους ανθρώπους για αυτά.
- Ενδημικά και μη-ενδημικά φυτά μπορεί να αναπτυχθούν αυθόρμητα στον κήπο σας. Μερικά από αυτά μπορεί να είναι βρώσιμα ή απλώς να εμπλουτίζουν τη βιοποικιλότητα.
- Ελέγξτε τα ζιζάνια με φυσικούς τρόπους αποφεύγοντας τα φυτοφάρμακα.
- Συλλέξτε το νερό της βροχής σε δοχεία ή δημιουργήστε φυσικές λιμνούλες.

Περισσότερα

Χρήσιμοι σύνδεσμοι

<http://www.rooftopvegplot.com/>

<https://www.incredible-edible-todmorden.co.uk/>

<http://www.nsalg.org.uk/>

<http://www.ruleworks.co.uk/veg-edible/index.htm>

http://www.wildoxfordshire.org.uk/wp-content/uploads/2014/11/Wildlife_on_allotments.pdf

Αναφορές

Thompson, K. 2007 Compost the natural way to make food for your garden. New York: Dorling Kindersley

Εικόνα 4 - Η κηπουρική παρέχει άμεση εμπειρία σχετικά με τη βιοποικιλότητα, Scuola Primaria Natali, Livorno, Italy. Φωτ.: Francesca Bretzel

Εικόνα 5 - Hoverflies¹. Φωτ.: Francesca Bretzel

Μήνυμα στους φορείς χάραξης πολιτικής

- Οι αστικοί κήποι είναι απαραίτητο να προωθηθούν μέσω του σχεδιασμού χρήσεων γης, επειδή θεωρούνται σημαντικό μέρος του οικολογικού δικτύου της πόλης, το οποίο συνδέει κατακερματισμένους στον αστικό ιστό οικότοπους ενισχύοντας την αστική πανίδα και χλωρίδα.
- Η βαθύτερη αντίληψη της αξίας της βιοποικιλότητας και της ικανότητάς της να παράγει οικοσυστημικές υπηρεσίες και κοινωνικά οφέλη μπορεί να έχει θεραπευτικά αποτελέσματα που συμβάλλουν στην ανθρώπινη ευημερία και στη διασφάλιση της ζωτικότητας του αστικού χώρου.
- Η δημιουργία αστικών κήπων σε διάφορα σημεία της πόλης μπορεί να βασίζεται σε διαφορετικές και ευέλικτες προσεγγίσεις σχετικά με τη βιοποικιλότητα.
- Οι αστικοί κήποι μπορούν να χρησιμεύσουν ως τόποι για την ex-situ διατήρηση εξειδικευμένων άγριων ειδών χλωρίδας και πανίδας, και επίσης, ως τράπεζες γενετικού υλικού παραδοσιακών ποικιλιών που είναι πολύτιμες για τον άνθρωπο και τις ιστορίες των πόλεων.
- Η ανθρώπινη πολυμορφία και η κοινωνική αλληλεπίδραση συχνά συνδέονται με τη βιοποικιλότητα στο βαθμό που αυτή διατηρείται και ενισχύεται με παραγωγικούς τρόπους μέσω της κηπουρικής. Περαιτέρω, η κηπουρική ενισχύει την αίσθηση της κοινότητας στην πόλη και των αξιών που συνυφαίνονται σε αυτήν.
- Ενθαρρύνετε τους καλλιεργητές και τις κοινότητές τους να ενισχύσουν τη

Σύνοψη πολιτικής

βιοποικιλότητα με δημιουργικούς και φιλικούς προς το περιβάλλον τρόπους.

- Υποστηρίξτε τους με εκπαιδευτικές δράσεις και πληροφοριακό υλικό π.χ. με μαθήματα βιολογικής καλλιέργειας για αποφυγή επιπλέον χημικών επιβαρύνσεων.
- Ενισχύστε τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης που τους βοηθούν να αναγνωρίζουν είδη φυτών και ζώων και να παρακολουθούν τη βιοποικιλότητα στους κήπους τους. Τα δίκτυα αυτά μπορούν να φέρουν κοντά καλλιεργητές, τις ενώσεις τους, περιβαλλοντικές ΜΚΟ, φορείς προώθησης της κοινωνίας των πολιτών, και τις Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών-ΤΠΕ, με γνώμονα τη συμμετοχή στην αστική διακυβέρνηση.
- Αυξήστε την αλληλεπίδραση μεταξύ των καλλιεργητών και του προσωπικού διαχείρισης των δημόσιων πάρκων και άλλων κλάδων που εμπλέκονται σε θέματα βιοποικιλότητας. Οι κηπουροί μπορούν να ενεργήσουν ως θεματοφύλακες χάρη στις γνώσεις και τις αξίες τους.
- Οργανώστε ομιλίες στα σχολεία, στις γειτονιές κ.λπ. για τις αστικές καλλιέργειες, την κηπουρική και τη σημασία της βιοποικιλότητας στις πόλεις.
- Προωθήστε ρυθμίσεις και κανόνες για τη δημιουργία νέων αστικών κήπων που θα εμπλουτίζουν την αστική βιοποικιλότητα.

Περισσότερα

Χρήσιμοι σύνδεσμοι

<http://www.ruaf.org/>
<http://www.gardenorganic.org.uk/>
<http://www.hullhistorycentre.org.uk/discover/hbp/actionplan/habitatactionplans/gardens.aspx>

Αναφορές

Altieri M.A., Merrick L. (1987). In situ conservation of crop genetic resources through maintenance of traditional farming systems. *Economic Botany*, 41, 86-96.

Blaauw B.R., Isaacs R. (2014) Flower plantings increase wild bee abundance and the pollination services provided to a pollination-dependent crop. *J Appl Ecol* 51:890-98

Goddard M.A., Dougill A.J.H., Benton T.G. (2010) Scaling up from gardens: biodiversity conservation in urban environments. *Trends EcolEvol* 25:90-98

¹ Τα έντομα αυτά συμβάλλουν στην επικονίαση και στον βιολογικό έλεγχο των κήπων.

ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ

Ari Jokinen, University of Tampere, Finland

Francesca Bretzel, CNR Institute for Ecosystem Study - Pisa, Italy

Ligita Baležentienė, Aleksandras Stulginskis University, Lithuania

Μετάφραση: Σοφία Νικολαΐδου, Πάντειο Πανεπιστήμιο, so_nikk@hotmail.com

Επιμέλεια: Θεοδοσία Ανθοπούλου

ΣΕΙΡΑ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΩΝ ΦΥΛΛΑΔΙΩΝ | ΕΚΔΟΣΗ 1 ΜΕΤ. ΕΛΛΗΝΙΚΑ | ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ: 01 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016

COST (Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνεργασίας για την Έρευνα και την Τεχνολογία) είναι ένα πανευρωπαϊκό διακυβερνητικό πλαίσιο. Η αποστολή του είναι να ενισχύσει την επιστημονική και τεχνολογική ανάπτυξη οδηγώντας σε νέες ιδέες και προϊόντα και δι' αυτών να συμβάλει στην ενδυνάμωση των δεξιοτήτων έρευνας και καινοτομίας στην Ευρώπη.

www.cost.eu

Το COST υποστηρίζεται από το Πρόγραμμα Πλαίσιο Ορίζοντα 2020 της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ευχαριστίες

Το παρόν φύλλο εργασίας βασίζεται στο έργο της Δράσης COST TU1201 Αστικοί Κήποι στις Ευρωπαϊκές πόλεις που υποστηρίχθηκε από το COST (Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνεργασίας για την Έρευνα και την Τεχνολογία)

www.urbanallotments.eu

Επισκεφθείτε τους Αστικούς Κήπους στην Ευρώπη:

<https://www.facebook.com/groups/825421310826607/>